

The of Sweden®

SOCIAL VÄLFÄRD

REGIONALT PROGRAM FÖR SOCIAL VÄLFÄRD

Innehåll

Förord	3
Inledning	4
Utvecklingsstrategi för Örebroregionen	5
Vem riktar sig programmet till?	5
Perspektiv och utgångspunkter	6
Målbilder 2015	10
Strategier	12
Programmets genomförande	14
Slutord	15

Förord

Regionfullmäktige i Örebroregionen har 2012-05-10 antagit ett regionalt program för social välfärd för perioden 2012 – 2015. Programmet ska bidra till regional utveckling av den sociala välfärden och förtydliga regionförbundets uppdrag inom området. Det regionala sociala välfärdsprogrammet ska komplettera den regionala utvecklingsstrategin och kopplas ihop med andra nationella, regionala och lokala strategier och handlingsplaner som finns inom det sociala välfärdsområdet.

Programmet har utarbetats under 2011 i en process där regionens kommuner, landstinget, offentliga aktörer och frivilligorganisationer har varit delaktiga.

Med det regionala programmet för social välfärd har vi fått en gemensam och viktig plattform för att möta regionens utmaningar inom detta område. Med utgångspunkt i de målområden och de strategier som fastställs i programmet finns nu grunden för ett samlat utvecklingsarbete för att skapa en region där alla människor lever ett värdigt liv och deltar aktivt i samhället.

Irén Lejgren
Ordförande i
regionstyrelsen

Lars Elamson
2 vice ordförande
och rapportör

Annika Engelbrektsson
Ledamot i regionstyrelsen
och rapportör

LÅNGSIKTIGT MÅL

I Örebroregionen lever alla
människor ett värdigt liv
och deltar aktivt i samhället.

Inledning

Den regionala utvecklingsstrategin utgår från att det är ”människor som formar framtiden”. En del i EU:s strategi för utveckling fram till år 2020 är den europeiska plattformen mot fattigdom som ska garantera att människor som drabbats av fattigdom och social utestängning ska kunna leva ett värdigt liv och aktivt delta i samhället.

De sociala frågorna i det regionala perspektivet behöver synliggöras. För att göra ett samhälle attraktivt för människor att bo och leva i måste den sociala välfärden vara tillgänglig och hålla en hög kvalitet.

Programmet ska vara vägledande för regionförbundets arbete och till stöd för regionförbundets medlemmar. Programmet anger ett antal målbilder inom social välfärd som ska prioriteras till och med år 2015.

Programmet har formats i dialog med fler än hundra personer från ett stort antal verksamheter och organisationer i regionen. Politiker, chefer, strateger och medarbetare från regionens kommuner, landstinget, universitetet och brukarorganisationer har diskuterat den sociala välfärden i Örebroregionen utifrån följande teman: ”Nuläge, Framtid och Handling”.

Programmet innehåller målbilder, som anger långsiktiga mål, och strategier som leder mot dessa. Det ska ligga till grund för handlingsplaner för programperioden som preciserar uppföljningsbara mål och de konkreta aktiviteter som ska genomföras. Det fortsatta arbetet med detta kräver att olika aktörer, offentliga, enskilda och ideella, arbetar tillsammans för att lyckas. Det är Regionförbundets ambition att det sociala välfärdsprogrammet ska bli en gemensam grund för ett samlat och kraftfullt utvecklingsarbete.

Utvecklingsstrategi för Örebroregionen

En regional utvecklingsstrategi för Örebroregionen antogs 2010. Dess syfte är att skapa bästa möjliga framtid för människor och verksamheter i regionen och den riktar sig till alla de personer och organisationer som vill vara med och påverka regionens långsiktiga utveckling.

Det regionala utvecklingsarbetet har som mål att säkra god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa för nu levande och kommande generationer; en smart och hållbar regional utveckling.

Fyra utvecklingsområden lyfts fram:

- Kunskap och kompetens
- Innovationer och entreprenörskap
- Lustfyllda möten och upplevelser
- Den öppna regionen

Den regionala utvecklingsstrategin pekar också ut ett antal genomsyrande perspektiv som vi hela tiden måste bära med oss för att få en långsiktig, mänsklig och hållbar utveckling. Dessa perspektiv är:

- Ekologiskt hållbart
- Mångfald och integration
- Barn och unga
- En jämställd region och
- En god folkhälsa

Arbetet med att utveckla den sociala välfärden griper in i dessa utvecklingsområden och perspektiv. Det regionala sociala välfärdsprogrammet ska därför komplettera den regionala utvecklingsstrategin och kopplas ihop med andra nationella, regionala och lokala strategier och handlingsplaner som finns inom det sociala välfärdsområdet.

Vem riktar sig programmet till?

Det sociala välfärdsprogrammet ska vara vägledande för regionförbundets arbete. Programmet ska också stödja de verksamheter som bedrivs utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen i kommunal verksamhet och de verksamheter som bedrivs i kommunerna och landstinget med stöd i dessa lagar och som förutsätter samverkan för individens bästa. Ideella och enskilda verksamheter och andra delar av det civila samhället ska kunna få idéer och stöd i programmet.

I det regionala utvecklingsarbetet är förebyggande arbete och insatser viktiga för att skapa en god livskvalitet för alla. Men detta program handlar också om de verksamheter som i sin vardag möter samhällets mest utsatta medborgare med stora och komplexa behov av vård, omsorg och stöd.

Den yttersta målgruppen för det sociala välfärdsprogrammet är de människor som är i behov av vård, omsorg och stöd från de verksamheter som bedrivs i kommuner och landsting med stöd i lagarna som anges ovan.

Perspektiv och utgångspunkter

Individen i fokus

Individens självbestämmande, delaktighet och inflytande har länge varit vägledande principer för arbetet inom den sociala välfärden. Både i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen stadgas att verksamheterna ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. Olika författningar anger att den enskilde ska vara delaktig i planeringen av och ha inflytande över de insatser som ges. Den enskilde individen är expert på sitt eget liv och vet, i de flesta fall, vad som är bäst för henne eller honom. Det återstår mycket arbete för att dessa principer ska tillämpas fullt ut.

Intresse- och brukarorganisationerna är viktiga för att stärka individers och gruppers inflytande. De önskemål, kunskaper och erfarenheter som dessa organisationer har måste tas till vara och ses som en resurs i utvecklingsarbetet.

En viktig utgångspunkt för programmet är att individens inflytande och delaktighet förbättrar tillgänglighet, kvalitet och effektivitet i välfärden.

En jämlik och jämställd social välfärd

Människors levnadsvillkor och förutsättningar är ojämlika och samhällets sociala välfärd når inte alla medborgare på ett likvärdigt sätt. Det är till och med så att den sociala välfärdens tjänster och utbud ibland bidrar till att öka skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper. Medvetenheten om detta behöver höjas och kunskapen behöver förbättras. Alla människor – oavsett kön, könsuttryck, sexuell läggning, ålder, etnisk bakgrund, utbildningslängd, inkomst, bostadsort och funktionsnedsättning – ska uppleva att de bemöts och behandlas på ett likvärdigt sätt och får tillgång till den sociala välfärden utifrån individuella behov.

Örebroregionens samverkansstruktur

Örebroregionen har ett gott samarbete mellan kommuner, landsting och regionförbund. Sedan länge finns en organiserad samverkan där företrädare för verksamheter på olika nivåer och inom olika funktioner diskuterar de aktuella och framtida utmaningar de möter i arbetet med att utveckla den sociala välfärden.

Denna samverkansstruktur leds av politiker i Samverkansgruppen för hälso- och sjukvård, socialtjänst, elevstöd och skolhälsovård, Maritgruppen. Gruppen behandlar strategiska utvecklings- och samverkansfrågor. Som stöd till Maritgruppen finns olika grupper där chefer från landstinget och kommunerna i samverkan diskuterar och hittar lösningar på gemensamma utmaningar.

De möjligheter som denna samverkansstruktur ger för dialog och för gemensamma strategier är en viktig förutsättning för det sociala välfärdsprogrammets genomförande.

En evidensbaserad praktik för god kvalitet

Inom socialtjänsten pågår en omfattande kunskapsutveckling. Verksamheterna saknar idag tillräcklig kunskap om effekten av olika insatser, arbetssätt och metoder. I Örebroregionen samarbetar regionförbundet, länets kommuner och landstinget för att bygga stödstrukturer för en evidensbaserad praktik för god kvalitet i socialtjänsten.

Evidensbaserad praktik är ett arbetssätt som innebär att brukaren och de professionella tillsammans fattar beslut om lämpliga insatser utifrån bästa tillgängliga kunskap. Arbetssättet förutsätter ett ständigt och systematiskt lärande och utgår från tre kunskapskällor – brukaren, praktikern och forskningen. Målet är att insatserna ska hålla en så god kvalitet som möjligt sett ur brukarens perspektiv.

Viktiga lagar

Det sociala välfärdsprogrammet för Örebroregionen utgår från de lagar som är till för att garantera medborgarnas sociala välfärd. De viktigaste lagarna inom detta område är socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Socialtjänstlagens portalparagraf

1§ Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- *Ekonomiska och sociala trygghet*
- *Jämlikhet i levnadsvillkor*
- *Aktiva deltagande i samhällslivet*

Socialtjänsten skall bygga på respekt för människornas självbestämmande och integritet.

Hälso- och sjukvårdslagens mål för hälso- och sjukvården

2§ Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vården.

Förutom dessa övergripande lagar finns tilläggs lagar som reglerar specifika målgruppers behov. LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, är ett exempel på en sådan lag. Det finns även författningar som reglerar samverkan mellan olika huvudmän.

Omvärlden förändras

Vårt samhälle och omvärld förändras i allt snabbare takt. Det kan innebära både möjligheter och utmaningar för utvecklingen av den sociala välfärden i Örebroregionen, något som måste synliggöras i det fortsatta arbetet med att förverkliga de målbilder som formuleras i programmet. I arbetet med programmet har vissa omvärldsförändringar identifierats som kan få stor påverkan på framtidens sociala välfärd i Örebroregionen.

Mångfald och integration

I den regionala utvecklingsstrategin skrivs följande om arbetet med mångfald och integration:

”Vår syn på integration handlar om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter, oavsett bakgrund. Mångfald och integration kommer att vara nyckelfrågor för framtidens regioner. Den mångfald som människor med utländsk bakgrund tillför vår region är viktig för vår kompetens- och arbetskraftsförsörjning, men också för utvecklingen av vår kultur i vid bemärkelse. Därför är det viktigt att skapa bättre förutsättningar för människor med utländsk bakgrund att stanna i vår region, att etablera sig på arbetsmarknaden och att aktivt engagera sig i samhällsutvecklingen.”

Var sjunde invånare i Sverige är född utomlands, detta motsvarar 14 procent av befolkningen. Bland utomeuropeiska invandrare, framförallt de nyanlända, står förhållandevis många utanför arbetsmarknaden och har därmed en förhöjd risk för fattigdom.

Sedan det tidiga 1990-talets ekonomiska svacka har boendesegregationen blivit ett alltmer tydligt problem i Örebroregionen. Den rikaste befolkningen bor i de svenskdominerade villaområdena och den fattigaste i bostadsområden där många hyresgäster är födda utomlands. Att växa upp i ett bostadsområde med hög arbetslöshet medför i många fall svårigheter att senare i livet etablera sig på arbetsmarknaden.

Den viktiga skolgången

Den regionala utvecklingsstrategin lyfter fram skolans utmaningar på följande sätt:

”Skolan är grunden för regionens framtids kompetensförsörjning, för hela samhällets utveckling och inte minst för enskilda individers möjlighet till ett bra liv. Vi vill att barn och unga ska få en gedigen grundutbildning som lockar till kunskapsfördjupning, fritt från könstraditionellt tänkande... För att säkerställa att alla barn och unga i vår region får en rimlig chans att lyckas bra med sin utbildning, måste vi förändra arbetssätt för att förhindra någon att hamna i sociala problem under uppväxten.”

Ett högt prioriterat utvecklingsarbete pågår i regionen inom målområdet Kunskapslyft för barn och unga. I Örebroregionen är de genomsnittliga meritvärdena för elever som lämnar grundskolan anmärkningsvärt låga i jämförelse med övriga riket. Elva av regionens tolv kommuner finns bland de 90 kommuner som är rankade med lägsta genomsnittliga meritvärde. Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för ungdomars framtida möjligheter. De grupper som har låga eller ofullständiga betyg från grundskolan riskerar framtida psykosociala problem.

Arbetsmarknadens polarisering och ekonomisk utsatthet

Svag anknytning till arbetsmarknaden påverkar i hög grad människors levnadsförhållanden och hälsa. År 2010 stod i Sverige sju procent av personer i förvärvsaktiv ålder helt utanför arbetskraften, dvs. man har varken ett arbete eller är inskriven som arbetslös. Polariseringen på arbetsmarknaden tilltar och de grupper (unga, funktionsnedsatta och utlandsfödda) som står allra längst ifrån arbetsmarknaden blir allt större. En särskilt utsatt grupp är de ungdomar som varken arbetar eller studerar under övergångsfasen från ungdom till vuxenliv.

Bristande ekonomiska resurser begränsar individers handlingsutrymme. Fattigdom är en central indikator på ofärd eftersom en svag hushållsekonomi har samband med andra ofördelaktiga förhållanden som ohälsa, trångboddhet, låg självkänsla och bristfälligt deltagande i det sociala livet. Fattigdom är vanligt bland unga vuxna, invandrare, funktionsnedsatta och ensamstående kvinnor med minderåriga barn.

Fattigdom under uppväxtåren kan drabba barnen i dubbel bemärkelse, dels genom låg levnadsstandard under barndomen, dels genom ökad risk att själva bli fattiga som vuxna. Fattigdomsbekämpning är en av fem prioriterade frågor i Europa 2020-strategin.

Den psykiska ohälsan

Den psykiska ohälsan i Sverige är omfattande. Beräkningar visar att 20-40 procent av den svenska befolkningen lider av någon form av psykiska besvär, på en skala från lättare psykiska problem som t.ex. ångslan, oro och ångest, till diagnostiserade psykiska sjukdomar. Framförallt kan en ökning ses av psykisk ohälsa bland unga kvinnor och flickor. Hälsan idag är inte jämlikt fördelad. Detta gäller både den psykiska och fysiska ohälsan. Undersökningar visar att det finns betydande skillnader i hälsa beroende på utbildningsnivå, socioekonomiska förhållanden, etnisk bakgrund, ålder, funktionsnedsättning, kön, könsuttryck och sexuell läggning.

Dagens generation av unga personer med psykiska funktionsnedsättningar samt personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) är relativt nya brukargrupper som alltmer har uppmärksammats och den senare gruppen tenderar att öka. De stöd- och serviceinsatser som idag erbjuds motsvarar inte de yngre målgruppernas krav, förväntningar, önskemål och behov.

Det ökade missbruket och riskbruket

Antalet personer med missbruks- och beroendeproblem ökar stadigt. Nya grupper med missbruks- och beroendeproblem har också identifierats. Det handlar t.ex. om läkemedelsmissbruk, missbruk av dopningsmedel, spelmissbruk och missbruk av alkohol bland äldre.

De tillgängliga vård- och behandlingsresurserna är inte anpassade för att möta det ökande behovet av vård och stöd eller att svara upp mot de nya målgruppernas behov.

Forskning visar att det förekommer ett omfattande dolt missbruk och riskbruk. Personer med riskbruksproblem utgör en grupp som socialtjänsten och hälso- och sjukvården av olika skäl inte når. Ett skäl är att dessa personer inte vill vända sig till socialtjänsten för att få stöd för sina problem.

Regionens ojämna befolkningsutveckling

Befolkningsprognoser fram till år 2020 tyder på att antalet invånare kommer att minska i de flesta av regionens kommuner. Örebro, Kumla och Lekeberg är de kommuner som beräknas växa. Andelen barn och unga minskar i kommunerna liksom andelen 20-30-åringar. Arbetskraften blir äldre och stora pensionsavgångar väntar. På sikt blir det svårare att rekrytera arbetskraft till vården och omsorgen.

En åldrande befolkning

Om tjugo år har antalet ålderspensionärer i Örebro-regionen ökat med 20 000 personer. Den demografiska utvecklingen kommer att påverka den ekonomiska och sociala utvecklingen, välfärden, hälso- och sjukvården och omsorgen om den enskilda människans välbefinnande. Det kommer att innebära en utmaning att ge mer vård och omsorg, men också en möjlighet till utveckling och innovationer inom offentlig och privat vård och omsorg. Stora krav kommer att ställas på samverkan mellan huvudmännen för att ta hand om de mest sjuka äldre, men också att arbeta förebyggande med rehabilitering, riskbedömningar och hälsoinformation.

Många äldre har idag svårt att kontakta vården och uppfatta den information som ges. En lättillgänglig vård och omsorg och färre vårdkontakter önskas av äldre idag. Med en allt större andel äldre som bor i ordinärt boende ökar också behovet av stöd och social gemenskap.

Utvecklingsmöjligheter

Ett regionalt socialt välfärdsprogram ska bygga på de styrkor som finns och de svagheter vi känner till. Det finns mycket som är bra i Örebroregionens sociala välfärd men det finns även sådant som kan bli bättre. Här listas kort några av de styrkor och svagheter som lyfts fram under processen med att ta fram programmet.

Styrkor

Samverkansklimatet
Utvecklingsviljan
Det regionala perspektivet
Kunskap och forskning
Kompetens

Svagheter

Stuprörstänkandet
Verksamheternas låga status
Dialogen med individen/brukaren
Ledarskapet
Segregering

Dessa utvecklingsmöjligheter blir tillsammans med de redovisade omvärldsförändringarna ett avstamp för det sociala välfärdsprogrammets målbilder och strategier.

Målbilder 2015

Det här vill vi uppnå fram till 2015.

Ett fortsatt arbete ska genomföras under regionförbundets ledning där målbilderna skapar grunden för handlingsplaner med uppföljningsbara mål och konkreta aktiviteter.

Barn och ungas välfärd och rättigheter

I Örebroregionen har alla barn och unga, såväl flickor som pojkar, rätt till trygga och goda uppväxtförhållanden och en utvecklande framtid. FN:s konvention om barnets rättigheter utgör en grund för de verksamheter som möter barn och unga.

- Andelen barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer minskar.
- I regionens alla kommuner erbjuds föräldrar stöd från graviditeten och genom barnens hela uppväxt.
- Alla barn ges förutsättningar att fullfölja skolgången med godkända betyg i en trygg och stimulerande skolmiljö.
- Barn och unga i regionen får den vård och det stöd de behöver vid rätt tidpunkt och från den verksamhet som bäst kan tillgodose barnets behov.
- Barn och unga som får insatser från socialtjänsten har samma livschanser som andra barn.

Ett aktivt deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning

I Örebroregionen har alla personer med funktionsnedsättning rätt att aktivt delta i samhällslivet. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är grunden för detta.

- Personer med funktionsnedsättning har individuellt och flexibelt utformade stödinsatser som ökar deras möjlighet att leva ett självständigt liv.

- Andelen personer med funktionsnedsättning med lönearbete på den öppna arbetsmarknaden ökar.
- I Örebroregionen erbjuds personer med funktionsnedsättning hjälpmedel, IT- och annat tekniskt stöd för att öka möjligheterna till ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Ett liv fritt från missbruk och beroende

I Örebroregionen har alla människor rätt till stöd för att kunna leva ett liv utan missbruk och beroende.

- Andelen personer med risk- och missbruksproblem minskar.
- Riskbruk upptäcks tidigt för att individens utveckling av missbruk och beroende ska förhindras.
- Individer med missbruks- eller beroendeproblem och deras anhöriga erbjuds effektiv vård och ett gott stöd.
- Individer som har blivit drogfria erbjuds ett utvecklat stöd för att klara av ett liv som nykter eller drogfri.

En god äldreomsorg

De äldre i Örebroregionen lever ett aktivt liv och har en värdig tillvaro. De upplever social gemenskap, känner trygghet och har inflytande i samhället och över sin vardag. Nationella mål för äldrepolitiken utgör grunden för detta.

- De äldre har kunskap om hälsosamma levnadsvanor och tillgång till anpassad hälsorådgivning och aktiviteter för att kunna främja sin hälsa i tidigare åldrar.
- De äldre klarar sig själva i vardagen genom rehabiliteringsinsatser och genom att utnyttja IT och andra tekniskt stöd samt tjänster inom vården och omsorgen.
- De äldre kan få hjälp och stöd med vård och omsorg i hemmet såväl som i särskilt boende, och får sjukhusvård när det är nödvändigt.
- I Örebroregionen känner de sjuka äldre trygghet och förtroende för vården och omsorgen.

Strategier

Strategier för att driva den regionala utvecklingen mot målbilderna.

Omvärldsbevakning för nytänkande och innovation

Omvärlden förändras, nya brukargrupper med nya behov och förväntningar uppstår och kunskap är en färskvara som ständigt behöver förnyas. Att blicka ut och se hur andra i Sverige och i Europa möter framtidens utmaningar i den sociala välfärden är ett sätt att lära nytt och att få nya tankar om vad som är möjligt. Därför behöver Örebroregionen starkare arenor för omvärldsbevakning. Nationell och regional statistik behöver analyseras och användas för lärande och utveckling. Genom systematisk omvärldsspaning kan kommuner, landsting och organisationer få tillgång till fakta och kunskaper som underlag för ett kontinuerligt innovations- och förbättringsarbete.

Förebyggande arbete

Verksamheterna inom det sociala välfärdsområdet ska präglas av ett förebyggande förhållningssätt och ha ett tydligt barnperspektiv. Aktuell forskning och samhälls-ekonomiska analyser visar att det är effektivt och samhällsekonomiskt mer lönsamt att genom generella och tidiga insatser uppmärksamma och åtgärda problem inom olika områden.

Kunskap om risk- och skyddsfaktorer som kan påverka utvecklingen hos barn och unga ska användas för att uppmärksamma de barn som är i riskzonen.

Kunskap om hälsofrämjande åtgärder och samhälls-ekonomiska analyser ska nyttjas för att uppmärksamma den ohälsa som det innebär för personer med funktionsnedsättning att stå utanför arbetsmarknaden.

Förebyggande arbete inom äldreområdet innebär att kvalitetsregister används för riskbedömningar, analyser och åtgärder.

Ett kompetent och modigt ledarskap

Ett kompetent och modigt ledarskap krävs för att utveckla Örebroregionens sociala välfärd. Roller och ansvar behöver tydliggöras och olika nationella, regionala och kommunala program och strategier behöver samordnas.

Ett väl fungerande ledningssystem för kvalitet är idag en förutsättning för att verksamheter ska kunna följas upp och utvecklas. Detta kräver att chefer och ledare förutom sin professionella kunskap har förbättringskunskap. Ledarskapsprogram är en väg för att utveckla detta och för att utveckla ledarskap i samverkan.

Kunskapsutveckling

Ett systematiskt och långsiktigt arbete med kunskapsutveckling är av stor betydelse för utvecklingen av den sociala välfärden. För den enskilde är kunskap om olika insatsers effekt och värde en nödvändighet för att han/hon ska kunna välja mellan olika stödformer och få inflytande och delaktighet i vården. För de yrkesverksamma är kunskapsutveckling nödvändigt för att förbättra de sociala välfärdstjänsterna. För beslutsfattare är kunskap en nödvändighet för att fatta rätt beslut och göra rätt prioriteringar.

Regionen har ett universitet med de utbildningar som krävs inom social välfärd. Det finns också Vård- och Omsorgscollege, yrkeshögskoleutbildningar och ett universitetssjukhus där relevant forskning bedrivs. Samverkan mellan dessa verksamheter, kommunerna och landstinget behöver stärkas. Forskning inom nya områden och nya former för kunskapsöverföringen från teori till praktik och tvärtom behöver utvecklas.

En evidensbaserad socialtjänst för god kvalitet

Socialtjänstens arbete ska präglas av hög kvalitet och ha sin grund i aktuell forskning.

Regionförbundet är plattform för det utvecklingsarbete som stöds av socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting för att utveckla en evidensbaserad praktik. Fokus i denna satsning är det lokala utvecklingsarbetet där insatserna riktar sig till hela socialtjänsten och berörda delar av hälso- och sjukvården. En långsiktig struktur ska byggas för utveckling, spridning och implementering av både kunskap och verktyg för en evidensbaserad praktik. Syftet med arbetet är att stärka socialtjänstens möjligheter till och förmåga att skapa och använda relevant kunskap. En del i detta är att utveckla kunskap och metoder för uppföljning och utvärdering.

Kompetensen hos medarbetare inom den sociala välfärden

Ett långsiktigt, systematiskt arbete med kartläggningar och analyser av medarbetarnas kompetens är nödvändigt för att säkra kompetensen över tid. Ett problem idag är att personalens kompetens inom vissa områden inte matchar brukarnas behov. Därför behöver både grundutbildningar och vidareutbildningar förnyas. Det behövs också gemensam kompetensutveckling inom det sociala välfärdsområdet för att medarbetare från olika verksamheter ska kunna utveckla gemensam kunskap.

Samverkan

Samverkan har varit ett genomgående tema under processen för att utforma det sociala välfärdsprogrammet. Möjligheten att bygga vidare på den goda samverkan som idag pågår mellan olika aktörer inom den sociala välfärden har lyfts fram som en viktig strategi. Trots det goda klimat som råder för samverkan finns områden att utveckla. ”Stuprörstänkandet” som ibland leder till att individer med mer komplexa livssituationer ramlar mellan stolarna måste bekämpas.

Samverkansstrukturen Marit

I Örebroregionen pågår en omfattande samverkan mellan landstinget och kommunerna inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Syftet med samverkan är att bedriva en god vård och omsorg med god kvalitet och ett effektivt

resursutnyttjande. Samverkan leds politiskt av Maritgruppen och organisatoriskt av regionförbundet. Denna samverkan behöver utvecklas och förstärkas. Strategier för implementering av olika överenskommelser och riktlinjer behövs.

Samverkan med det civila samhället

Den ideella sektorn har en viktig roll i samhället, inte minst när det gäller människors möjlighet att påverka såväl sin egen vardag och utformningen av den sociala välfärden.

Samverkan behöver stärkas mellan den ideella sektorn, också kallad det civila samhället, och andra aktörer inom det sociala välfärdsområdet som kommuner och landsting. Nya former för denna samverkan behöver utvecklas och prövas.

Samarbete mellan olika verksamheter

Ett gott samarbete uppstår när individen möter olika organisationer och verksamheter och upplever att alla samarbetar med honom eller henne i fokus. För att detta ska vara möjligt måste medarbetare ha god kunskap om varandras verksamheter och uppdrag. Nya arenor behövs för erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer inom det sociala välfärdsområdet för att öka kunskapen om varandra. Gemensam kompetensutveckling för medarbetare från olika verksamheter är ett sätt att utveckla samarbete och samverkan.

Familjecentraler som drivs i samverkan mellan kommunerna och landstinget, ska finnas som bas för ett samlat stöd i föräldraskapet. Samverkan mellan socialtjänst och skola behöver utvecklas.

Inom vården och omsorgen ska kontinuitet och sammanhang skapas i vård- och omsorgskedjan så att övergångarna mellan huvudmännen inte ska märkas för individen.

Nya former för enklare ”ingång” till stöd och service behöver utvecklas.

Programmets genomförande

Regionens kommuner, landstinget och verksamheter inom det civila samhället är de viktigaste aktörerna för att målbilderna i det sociala välfärdsprogrammet ska kunna genomföras. Det är i dessa verksamheter som samhället möter de medborgare som i utsatta livssituationer behöver samhällets stöd. Det är politiker, chefer och medarbetare inom dessa verksamheter som har möjlighet att arbeta med individen i fokus. Politiker, chefer och medarbetare i dessa verksamheter är nyckelpersoner i det arbete som pågår för att utveckla kunskapen inom verksamhetsområdet.

Regionförbundets roll

Regionförbundet är arenan för regionalt utvecklingsarbete. Uppdraget är att arbeta för hållbar tillväxt och god livskvalitet i hela Örebroregionen. Det regionala sociala välfärdsprogrammet är en del i detta och ska vara vägledande för regionförbundets verksamhet inom det sociala välfärdsområdet.

Regionförbundet ska skapa möjligheter till en fördjupad dialog om utvecklingsfrågorna inom det sociala välfärdsarbetet. Regionförbundet är motor i det arbete som pågår för att bygga en stödstruktur för en evidensbase-rad praktik inom socialtjänstens arbete. Regionförbundet ansvarar för att handlingsplaner skapas utifrån program-mets målbilder och strategier. I dessa handlingsplaner ska uppföljningsbara mål och konkreta aktiviteter formuleras. Detta arbete leds av regionförbundets tillsammans med kommuner, landsting, brukarorganisationer och andra externa aktörer. Detta arbete ska samordnas med kommunalt målarbete och det lokala folkhälsoarbetet.

Regionförbundet ska vara arena för det den samverkan som är nödvändig mellan regionens kommuner och landstinget för att klara regionens samlade vårduppdrag och för att genomföra det sociala välfärdsprogrammet. Regionförbundet ska också vara arena för samarbete mellan kommunerna inom områdena social välfärd som bl.a. bedrivs i form av nätverk.

Utvärdering

Det sociala välfärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas under hela genomförandeperioden. Utvärderingen kommer fortlöpande att redovisas.

Mötesplatser ska utformas för att intresserade politiker, medarbetare och enskilda ska kunna följa genomförandet och aktivt bidra till fortsatt reflektion kring programmets målbilder och strategier.

En årlig inspirationsdag anordnas för tjänstemän och politiker där det fortsatta arbetet med det sociala välfärdsprogrammet diskuteras och utvärderas.

Slutord

En god social välfärd i Örebroregionen

För att göra ett samhälle attraktivt för människor att bo och leva i måste den sociala välfärden vara tillgänglig och hålla en hög kvalitet. I detta program har ett antal viktiga omvärldsfaktorer, styrkor och svagheter beskrivits som behöver uppmärksammas i det fortsatta utvecklingsarbetet inom den sociala välfärden.

En regional utvecklingsstrategi för Örebroregionen antogs 2010. Dess syfte är att skapa bästa möjliga framtid för människor och verksamheter i regionen och den riktar sig till alla de personer och organisationer som vill vara med och påverka regionens långsiktiga utveckling. Arbetet med att utveckla den sociala välfärden griper in i dessa utvecklingsområden och perspektiv. Det regionala sociala välfärdsprogrammet ska därför komplettera den regionala utvecklingsstrategin och kopplas ihop med andra natio-

nella, regionala och lokala strategier och handlingsplaner som finns inom det sociala välfärdsområdet.

Det sociala välfärdsprogrammet pekar ut ett antal prioriterade målbilder. Dessa målbilder ska vara vägledande för regionförbundets utvecklingsarbete inom det sociala välfärdsområdet och målbilderna ska vara stödande för regionförbundets medlemsorganisationer. I programmet listas också ett antal viktiga strategier för utvecklingsarbetet inom målbilderna.

Det regionala programmet för social välfärd skapar möjligheter till ett samlat och fokuserat utvecklingsarbete för en region där alla människor lever ett värdigt liv och deltar aktivt i samhället.

Referenser

INLEDNING M.M.

Utvecklingsstrategi för Örebroregionen, RUS:
<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

Europa2020-strategin:
http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SV_ACT_part1_v1.pdf

PERSPEKTIV OCH UTGÅNGSPUNKTER

Individen i fokus

Socialtjänstlagen: [http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/socialtjanstlagen\(sol\)](http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/socialtjanstlagen(sol))

Hälso- och sjukvårdslagen: [http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/halso-ochsjukvardslagen\(hsl\)](http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/halso-ochsjukvardslagen(hsl))

SOSFS 2008:20 Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering: http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2007-10/Documents/2008_20.pdf

En jämställd social välfärd

En god och jämlik hälsa i Örebro län 2008-2011 –
Folkhälsoplan med folkhälsopolitiska mål: www.orebroll.se

Örebro läns landsting (2010) En god och jämlik hälsa i Örebro län? Valfärdsbokslut år 2010 ur ett jämlikhetsperspektiv.

Sveriges Kommuner och Landstings hemsida:
http://www.skl.se/vi_arbetar_med/halsaochvard/jamlikvalfard

Örebroregionens samverkansstruktur

Regionförbundets hemsida:
<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

En evidensbaserad praktik för god kvalitet

Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten
– till nytta för brukaren, SOU 2008:18:
<http://www.regeringen.se/sb/d/10057/a/100551>

Stärkta regionala strukturer till stöd för kunskapsutveckling inom äldreområdet och hela socialtjänsten – Avsiktsförklaring för Örebroregionen – Regionförbundet Örebro 2010

Viktiga lagar

Socialtjänstlagen: [http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/socialtjanstlagen\(sol\)](http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/socialtjanstlagen(sol))

Hälso- och sjukvårdslagen: [http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/halso-ochsjukvardslagen\(hsl\)](http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/halso-ochsjukvardslagen(hsl))

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade:
<http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/lagenomstodochservicetillvissa>

OMVÄRLDEN FÖRÄNDRAS

Mångfald och integration

Utvecklingsstrategi för Örebroregionen, RUS:
<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

Lika möjligheter eller skilda verkligheter?
– Boendesegregationens förekomst och konsekvenser i Örebroregionen: Regionförbundets rapport 2009:05

Social rapport 2010: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2010/2010-3-11>

Den viktiga skolgången

Utvecklingsstrategi för Örebroregionen, RUS:
<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

Sveriges Kommuner och Landsting, Öppna Jämförelser:
http://www.skl.se/vi_arbetar_med/oppnajamforelser

Arbetsmarknadens polarisering och ekonomisk utsatthet

Social rapport 2010: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2010/2010-3-11>

www.ekonomifakta.se

Barnfattigdomen i Sverige: Rädda Barnens rapport 2011:
<http://www.rb.se/vartarbete/isverige/barnfattigdom/Pages/default.aspx>

Funktionsnedsattas situation på arbetsmarknaden:
http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendar-ViewInfo____259923.aspx?PublObjId=11250

Den psykiska ohälsan

Folkhälsorapport 2009:

<http://www.socialstyrelsen.se/folkhalsa>

Socialstyrelsen, "Lägesrapport 2011
– hälso- och sjukvård och socialtjänst":

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-2-1>

Alltjämt ojämnt! Levnadsförhållanden för vissa personer med funktionsnedsättning, Socialstyrelsen 2010:

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2010/2010-6-21>

En god och jämlik hälsa i Örebro län 2008-2011

– Folkhälsoplan med folkhälsopolitiska mål: www.orebroll.se

En strategi för funktionshinderpolitiken 2011-2016 (Regeringskansliet): <http://www.regeringen.se/sb/d/14408/a/170859>

Det ökade missbruket och riskbruket

Bättre insatser vid missbruk och beroende SOU 2011:35:

<http://www.regeringen.se/sb/d/14017/a/167105>

Socialstyrelsen, "Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst", Lägesrapport 2012

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2012/2012-2-2>

Regionens ojämna befolkningsutveckling

Utvecklingsstrategi för Örebroregionen, RUS:

<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

Wetterberg, G (2008) Efter fyrtiotalisterna, Kommunlitteratur
Räcker arbetskraften till? – en översikt av analyser inom kompetensförsörjningen: Regionförbundets rapport 2010:02

Regionfakta: www.regionorebro.se

En åldrande befolkning

Utvecklingsstrategi för Örebroregionen, RUS:

<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

Kulturpolitiskt program för Örebroregionen:

<http://www.regionorebro.se/blameny/kultur/regionaltkulturprogram.4.3bd692b4121b0cc24e2800010046.html>

Regional översiktlig planering,

Regionförbundets rapport 2010:01

Räcker arbetskraften till? En översikt av analyser inom

kompetensförsörjning, Regionförbundets rapport 2010:02

Kompetensförsörjning i Örebroregionen – en översikt av

insatser inom kompetensförsörjningen 2006 – 2010,

Regionförbundets rapport 2010:03

Anpassning – Matchning – Kvalitetsförbättring.

Prognoser för gymnasieskolan i Örebro län 2012 – 2020,

Regionförbundets rapport 2011:05

Socialstyrelsen, "Lägesrapport 2011

– hälso- och sjukvård och socialtjänst":

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-2-1>

En god och jämlik hälsa i Örebro län? Välfärdsbokslut år 2010

ut ett jämlikhetsperspektiv: <http://www.orebroll.se/sv/Om-lands-tinget/Press/Nyheter/2011/En-god-och-jamlik-halsa/>

Öppna jämförelser 2009. Vård och omsorg om äldre.

Sveriges kommuner och Landsting:

http://www.skl.se/vi_arbetar_med/oppnajamforelser

Josefsson K (red) & Eriksson H-G. (2011). Äldre personers hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. En enkätundersökning. (Liv & hälsa Södermanlands och Örebro län 2008.)

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Intern dokumentation från programprocessens olika dialogdagar.

MÅLBILDER 2015

Barn och ungas välfärd och rättigheter

Nationell strategi för att stärka barnets rättigheter: <http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/14/87/01/e6d5b9d9.pdf>

Barnfattigdomen i Sverige: Rädda Barnens rapport 2011:
<http://www.rb.se/vartarbete/isverige/barnfattigdom/Pages/default.aspx>

Nationell strategi för ett utvecklat föräldrastöd - En vinst för alla:
<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/123503>

Positionspapper - Psykisk hälsa, barn och unga, Sveriges
Kommuner och Landsting 2009
<http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/bbic/grundernaibbic>

Ett aktivt deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning: <http://www.regeringen.se/sb/d/10055/a/101918>

Bostad med särskild service och daglig verksamhet
– En forskningsöversikt:
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-2-6>

En strategi för funktionshinderpolitiken 2011-2016 (Regeringskansliet): <http://www.regeringen.se/sb/d/14408/a/170859>

Ett liv fritt från missbruk och beroende
Bättre insatser vid missbruk och beroende SOU 2011:35:
<http://www.regeringen.se/sb/d/14017/a/167105>

Utvecklingsarbete Kunskap till Praktik:
<http://kunskaptillpraktik.skl.se/>

En god äldreomsorg för alla

Mål för äldreomsorgen:
<http://www.regeringen.se/sb/d/14929/a/170338>

En god och jämlik hälsa i Örebro län? Välfärdsbokslut år 2010 ut ett jämlikhetsperspektiv: <http://www.orebroll.se/sv/Om-lands-tinget/Press/Nyheter/2011/En-god-och-jamlik-halsa/>

Nationell eHälsa – strategin för tillgänglig och säker information inom vård och omsorg. Socialdepartementet 2010

Nationell IT-strategi för vård och omsorg. Socialdepartementet. Skr. 2005/06:139

Regeringens satsning på de mest sjuka äldre:
<http://www.regeringen.se/sb/d/14414/a/182705>

STRATEGIER

Omvärldsbevakning för nytänkande

Örebroregionens internationella strategi - Enad utblick:
<http://www.regionorebro.se/blamemy/internationellt/internationellstrategi.4.2074102f118c7f3851b80002651.html>

Förebyggande arbete

Tänk långsiktig! – En samhällsekonomisk modell för prioriteringar som påverkar barns psykiska hälsa:
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2004/2004-110-4>

En god och jämlik hälsa i Örebro län? Välfärdsbokslut år 2010 ut ett jämlikhetsperspektiv: <http://www.orebroll.se/sv/Om-lands-tinget/Press/Nyheter/2011/En-god-och-jamlik-halsa/>

Annika Brar (2011) Från busfrö till brottsling?
ADHD-behandling bryter mönster. Gothia förlag

Socialstyrelsen (2006) Handikappomsorg. Socialstyrelsen, Lägesrapport 2005

En god och jämlik hälsa i Örebro län 2008-2011
– Folkhälsoplan med folkhälsopolitiska mål: www.orebroll.se

Ett kompetent och modigt ledarskap

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS:

<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2006-11>

Kunskapsutveckling

Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten

– till nytta för brukaren, SOU 2008:18:

<http://www.regeringen.se/sb/d/10057/a/100551>

Stärkta regionala strukturer till stöd för kunskapsutveckling inom äldreområdet och hela socialtjänsten – Avsiktsförklaring för Örebroregionen – Regionförbundet Örebro 2010

Samverkan

Regionförbundets hemsida:

<https://m01-mg-local.login.regionorebro.se/>

SOSFS 2008:20 Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering: http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2007-10/Documents/2008_20.pdf

Strategi för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2007/2007-123-31>

Örebro kommuns samverkan med det civila samhället:

<http://www.orebro.se/4855.html>

**REGIONFÖRBUNDET
ÖREBRO**

Regionförbundet Örebro
701 83 Örebro

BESÖKSADRESS
Forskarvägen 1, Örebro

TFN 019-602 63 00
FAX 019-18 98 29

E-POST regionorebro@regionorebro.se
www.regionorebro.se